

Regionstyrelsen**Uppföljning av den internationella strategin - RSF****Ärendebeskrivning**

Uppföljning av den internationella strategin ska göras årligen i verksamheternas verksamhetsberättelser. Regionstyrelseförvaltningens uppföljning framgår i det följande:

Pågående EU-projekt och andra internationella projekt*Pågående eller avslutade projekt*

- Improving the quality of multi-level governance and strengthening the resilience of island economies of Croatia, Greece, and Sweden. Projektet genomförs av OECD i samarbete med Europeiska kommissionens generaldirektorat för struktur-reformstöd (GD REFORM) och finansieras av EU:s tekniska stödinstrument (TSI) 2022. I Sverige deltar Gotland och Öckerö kommun. Avslutas i september 2025
- Berislav Municipality, Ukraina, och Region Gotland, ICLD-finansierad insats, inception phase, avslutas i februari 2025
- RURACTIVE - Empowering rural communities to act for change (Horisont Europa). Projektet syftar till att lyfta fram, ta tillvara på och vidareutveckla idéer och befintlig kunskap kring smarta lösningar ur olika perspektiv (tex digitala, tekniska, finansiella) för att möjliggöra energieffektivisering och en hållbar omställning i Gotlands socknar. Partner på Gotland är Energicentrum Gotland
- Öppna data SMÖ - med finansiering från den Europeiska regionala utvecklingsfonden
- Ökad flexibilitet för små och medelstora företag genom nya tariffmodeller (Europeiska regionala utvecklingsfonden). Projektet syftar till att skapa mer flexibilitet i elnätet för att på så sätt öka utnyttjandegrad av det befintliga elnätet. Avslutas januari 2025.
- Gotland Forward en kompetensarena för alla - med finansiering från den Europeiska socialfonden (ESF)

Under 2024 påbörjades följande projekt

- RESTOR, finansiering via Hoisont. Pojektet tar fram en planeringsmodell för lagring som utförs genom väl grundade analyser av behov och möjligheter. Denna modell kommer sen kunna ligga som grund för vägledning till regionala planerare och beslutsfattare
- S3-plattform Sydost, finansiering från den europeiska regionala utvecklingsfonden i Småland och Öarna, ERUF. Projektet bygger på fem tematiska kunskapsområden som täcker in huvudparten av de områden som pekats ut i de länsvisa strategiarbetena: Trä och skog, Livsmedel, Besöksnäring, Industriell utveckling och Digital tjänsteutveckling. Projektet utvecklar en plattform för samverkan mellan de fyra regionerna i programområdet inom de fem områdena och är öppen för alla offentligfinansierade innovationsstödande aktörer i de fyra länen.

- Forskningsamverkan för regional utveckling, finansiering från den europeiska regionala utvecklingsfonden i Småland och Öarna, ERUF. Projektet ska stärka näringslivets forskningsamverkan med Region Gotland och Uppsala universitet i en trippelhelixstruktur.

Förvaltningen hanterar Region Gotlands medfinansiering av externfinansierade projekt med regionala utvecklingsmedel. Flera av projekten som är listade erhåller medfinansiering med regionala utvecklingsmedel. Förvaltningen informerar om och vägleder förvaltningar och regionala aktörer på Gotland att ta del av utlysningar från den europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), den europeiska socialfonden (ESF) och från Interreg Central Baltic. Arbetet omfattar olika roller, såsom information om utlysningar, kunskapsförmedling kring projektutveckling, stöd i samverkan och vägledning, medfinansiering. Under 2024 har arbetet fokuserat på informationsinsatser i samband med utlysningar och erfarenhetsutbyten mellan projektägare och mellan projektledare. Förvaltningen fortsätter att stärka samarbetet med de tre regionerna som ingår i samma programområde som Gotlands län gör i ERUF och ESF: Kalmar, Kronoberg och Jönköping. Samarbetet har fördjupats dels kring mobilisering av aktörer, dels kring smart specialisering.

Bevakningen av EU-finansiering och samarbeten har skett genom att delta i informationsmöten som arrangerats av nätverksorganisationer som Region Gotland är medlem i, av EU-kommissionen, av förvaltande myndigheter i Sverige, och av Sveriges kommuner och regioner.

Övrigt internationellt arbete

Internationella besök och utbyten

Förvaltningen deltog i EU Week of Cities and Regions 2024 i Bryssel. Den 11 oktober medverkade regionrådet och CPMR:s ordförande i ett seminarium som Region Gotland samarrangerade med sex andra ö-regioner på temat "The island regions and the upcoming EU legislative cycle". I samband med EU Week of Cities and Regions besökte även regionrådet och tjänstepersoner Stockholmsregionens Europakontor och CPMR-sekretariatet, DG Move för att tala om hållbart flyg, och DG Reform för att diskutera projektstatus och fortsatta samarbetsmöjligheter kring utvecklingen av både Sveriges och EU:s politik för öar.

Under hösten arrangerade Region Gotland i samverkan med EU-kommissionen en TAIEX (technical assistance and information exchange) study mission den 14-15 november i Stockholm. Syftet med workshopen var för att se hur data kan bidra till att uppnå strategiska utvecklingsmål för ö-ekonomier i ett system med flernivåstyre, och för att förstå hur "island proofing" kan användas som ett verktyg i detta sammanhang. Deltagare var lokala och regionala företrädare, nationella experter och beslutsfattare, EU-kommissionen och OECD. Region Gotland genomförde det i samverkan med Landsbygds- och infrastrukturdepartementet och Öckerö kommun.

Energicentrum Gotland (ECG) bedriver löpande dialog med andra öar och har internationella utbyten. ECG har under 2024 utvecklat samarbetet med Åland och Bornholm och Ösel om energiomställning, Baltic Energy Islands Connect – BEIC (tidigare benämnt 'The Three Islands' Initiative). Tillsammans med SPG är ECG aktivt i Clean Energy for EU Islands (CE4EU), där de arbetar inom programmet "30 for 30". Därutöver för ECG alltjämt en dialog med Nordic Energy Research (Nordiska Ministerrådet) som driver nätverket "Net Zero Islands Network".

Regional utveckling deltar i det av ICLD-finansierade partnerskapet mellan svenska och ukrainska kommuner. Under 2024 har en representant deltagit vid två arbetsmöten, varav ett i Sarajevo och ett i Bryssel. Partnerskapsnätverket för demokratisk resiliens syftar till att gemensamt möta utmaningarna i att upprätthålla

och stärka demokratiska institutioner i utmanande tider. Aktiviteten i partnerskapsnätverket är en del i projektet Inception phase municipal partnership som avslutas 2025

Den regionala utvecklingsavdelningens EU-samordnare ingår i SKR:s nätverk för EU-samordnare och har deltagit i EU-kommissionens och SKR:s studiebesök för svenska EU-samordnare på lokal och regional nivå på EU-kommissionen i Bryssel den 27 november 2024. EU-kommissionen bekostade deltagandet. Syftet med studieresan var enligt demokrati (öka kunskapen om EU över hela landet), påverkan (öka engagemanget/delaktigheten bland kommuner och regioner för att redan på ett tidigt stadium (bland annat genom SKR) kunna påverka lagstiftningsarbetet i Bryssel.

Värdskap för konferenser, seminarier, möten eller evenemang med internationella deltagare

Region Gotland medverkade i planeringen och genomförandet av Östersjöstrategins årliga forum den 29-31 oktober på Gotland (EUSBSR 2024). Evenemanget var ett samarbete mellan Länsstyrelsen i Gotlands län, Statsrådsberedningen, Svenska Institutet, Föreningen Norden och Region Gotland. Vid mötet deltog 582 deltagare från hela Östersjöregionen för att diskutera hållbarhet, resiliens och säkerhet.. Evenemanget livestreamades också och lockade 291 tittare den 30 oktober och 179 tittare den 31 oktober. Regionstyrelsens ordförande välkomsttalade under mottagningen som Region Gotland stod värd för. Innehållsmässigt medverkade Region Gotland aktivt i flera seminarier och arrangerade i samverkan med UBC-nätverket och med CPMR Baltic Sea Commission seminarier om bland annat hållbart flyg och samhällsplanering. Utvärderingen visade på en mycket positiv återkoppling, med en stark betoning på värdet av samarbete, utbyte av idéer och nya partnerskapsmöjligheter som främjades under evenemanget.

Under 2024 har regionala utvecklingsavdelningen deltagit i JTP Groundwork – teknisk assistans för att kunna genomföra den territoriella plan för energiomställning på Gotland som togs fram i samband med EU-ansökan för Gotland som del i Fonden för en rättvis omställning. Assistansen har haft fokus på att stärka kapaciteten att försörja Gotland med grön kompetens. Den 8 november genomförde förvaltningen i samverkan med Tillväxtverket och EU-kommissionen en workshop för att utveckla resultaten i den socioekonomiska studie som tagits fram av externa experter.

Region Gotland arrangerade den 12-13 november, i samverkan med SPG, en internationell konferens om hållbart flyg, Flight Plan 24 – Green Light for Takeoff. Syftet med konferensen är att bli årligen återkommande, som en samhällsdriven mötesplats där offentliga och privata sektorer samarbetar för att flytta fram gränserna för vad som är möjligt inom flygresor. Evenemanget samlade intressenter från hela Norden, från industri, akademi och myndigheter.

22-24 november stod Region Gotland och projektkontoret för Hansedagarna värdar för höstkommissionen med 24 städer som deltog.

Den regionala utvecklingsavdelningen har bistått förtroendevalda i samband med representation, däribland vid Ungerns ambassadörs besök på Gotland i juni. Förvaltningen bistår även regionrådet i hans roll som ordförande för CPMR.

Internationell marknadsföring, deltagande i internationella mässor

Förvaltningen har under 2024 fortsatt att stärka arbetet med internationell marknadsföring via pressbearbetning i samarbete med Visit Sweden. Spanska RTVE (public service) var här (under fem dagar) i mars månad och spelade in material för ett rese- och äventyrsprogram. Fokus var natur och historia.

Vidare har det tagits emot pressbesök från danska Politiken, brittiska Sainsbury Magazine, National Geographic History m.fl. Gemensamt för dessa är att de skildrar ett Gotland utanför sommarsäsong.

Kampanjen Gotlands fulaste gräsmatta internationella genomslag har blivit globalt: The World's Ugliest Lawn sedan 2023, med över 1,1 miljarder impressions via medier som med bland annat artiklar i The Guardian och The Washington Post som nämnde och länkade till gotland.com, därtill i andra fora:

- Artikeln i The Guardian i januari 2024 var enligt tidningens Environment-redaktör en av de mest lästa i ett flertal länder. Den länkade till Gotland.com
- The Washington Post publicerade under 2024 två artiklar om The World's Ugliest Lawn och Gotland. De fick tillsammans över 900 läsarkommentarer.
- Svenska Institutet har delat info om Gotland och tävlingen på Sveriges officiella konton på sociala medier – sex olika officiella konton på Facebook och Instagram med totalt över 3 miljoner följare (Språk: engelska, arabiska och ryska).
- Flertalet internationella medier har hittills uppmärksammat initiativet, däribland ABC Radio Hobart, Süddeutsche Zeitung, NBC2, podcasten KidzNuz, Instagramkontot @environment (877 000 följare, posten fick 40,000 likes), Deseret News.
- The World's Ugliest Lawn belönades med Placebrander of the year i september 2024.
- WSP har publicerat tävlingen som en lektion i sin rapport Navigating the Waters of Change, Ten innovative Future Ready® strategies for a water-constrained tomorrow Future Ready.
- Initiativet kom med i The Guardians "Miljöquiz för 2024" med "årets största händelser".
- Initiativet kom med i en akademisk forsknings-tävling i Logos Public Charter School Medford, Oregon, USA.
- Initiativet har kommit med i en nederländsk skolbok.
- December 2024 nominerades initiativet av H&M Foundation till The Earthshot Prize; som grundades av Prince William och är världens största hållbarhetspris.

Tidigt intresse från BBC och Svenska Institutet aktualiserade frågan ytterligare och ledde till beslutet innan sommaren att arrangera tävlingen även 2024. Syftet var att med minimala resurser ändå kapitalisera på den position som Gotland tagit internationellt som thought leader inom hållbarhet, samt den mediespridning och de mediekontakter som vi hade arbetat upp, och återigen lyfta Gotland som en inspirerande föregångare inom hållbar destinationsutveckling.

Kampanjen har även under 2024 blivit nominerad till nationella och internationella marknadsföringspriser och vunnit bland annat Placebrander of the year, Gold, och Spin Awards, silver.

Gotland.com har haft 700 000 besökare från 166 länder och från alla världsdelar. Tävlingen har bidragit till både ett ökat internationellt intresse för Gotland och fler besök på gotland.com generellt. Sidan för tävlingen har haft 36 000 besök.

Deltagande i aktiviteter som arrangeras av de internationella nätverk som Region Gotland är medlem i

Under 2024 har regionstyrelsen och den regionala utvecklingsavdelningen deltagit i 7 dokumenterade internationella nätverksmöten i något av de prioriterade internationella nätverken enligt Region Gotlands internationella strategi 2021-2024 eller vid möten som av de senare genomförts i samverkan med EU-institutionerna, samt av Stockholmsregionens Europaförening, SKR. Därtill har muntlig och skriftlig rapportering skett löpande om status med Hansedag 2025.

En delegation bestående av regionråd och tjänstepersoner från förvaltningen deltog vid Hansedagen i Gdansk, Polen, den 13-16 juni 2023. Den 5-8 juni 2025 kommer Region Gotland vara värd för Hansedagen i Visby. Projektledaren presenterade status med förberedelser dels vid Hansedagen i Gdansk, Polen, dels vid Hansans

Höstkommission i Visby den 23 november 2024 och programförslaget godkändes av deltagarna.

Region Gotlands interna internationella nätverk – med en kontaktperson per förvaltning – har haft 5 dokumenterade möten under 2024. Avdelningen sammankallar det interna internationella nätverket. Fokus har varit på att ta fram ett förslag till reviderad strategi för perioden 2025-2028.

Enhetschef social välfärd inom förvaltningen sitter som regional representant i styrelsen för Internationellt centrum för lokal demokrati (ICLD). Styrelsearbetet förbereds tillsammans med internationell strateg.

Övrigt som kan lyfta fram under 2024:

Förvaltningen genomförde den 12 december möten mellan verksamhetschefen på Stockholmsregionens Brysselkontor och projektledare, regionala strateger och regionstyrelsen.

Inför valet till EU-parlamentet samarrangerade förvaltningen informationsmöten på Klintehamns bibliotek och på Almedalens bibliotek om EU och Europaparlamentets arbete. Medverkade gjorde en expert från EU-parlamentets informationskontor i Stockholm.

Inköpsenheten bidrar för Region Gotlands räkning till den nationella samordningen för Hållbar upphandling. Den nationella samordningen har i uppdrag att genomföra uppföljningar av leverantörer och leverantörskedjor som förekommer utanför Sveriges gränser. Inom samarbetet genomfördes under 2024 ett trettiotal revisioner på regiongemensamma leverantörer. Region Gotland stod som uppföljningsansvarig på tre av dessa kontorsrevisioner med utgångspunkt i hållbara leveranskedjor, samtliga hos leverantörer med fabriker i ett flertal länder med risker kopplat till sociala, etiska och miljömässiga perspektiv. Kontorsrevisioner som genomfördes under såväl 2023 som 2024, visade på brister hos flera av leverantörerna och återrevisioner är därför planerade under 2025.

Tillsammans Region Värmland, Region Örebro, Region Stockholm samt det nationella kansliet för hållbar upphandling, har region Gotlands inköpsenhet varit del i projektgrupp för test av metod för spårbarhet av produkters ursprung. Projektgruppen har haft i uppgift att etablera avtal med leverantör för laboratorietester, identifierat leverantörer vars produkter som ska testas samt utarbetat plan för hantering av resultat efter genomförda tester. Allt för att öka möjligheterna till spårbarhet av ursprung på ett antal produkter och råmaterial. Vidare under året har det även varit fortsatt dialog med utvalda leverantörer i syfte att diskutera spårbarhet, för leverantörers syn och möjlighet till ursprungskontrol genom laboratorietester för att bland annat säkerställa ursprung för bomull. Allt detta bidrar till att minska risken för tvångsarbete, människohandel och barnarbete i enlighet med agenda 2030 mål 8.7.

Verksamhetsrelaterade effekter och resultat av det internationella arbetet

I likhet med de senaste åren, har 2024 präglats av Rysslands invasion av Ukraina. Samtliga internationella nätverk som Region Gotland är medlem i bibehåller besluten om att tillsvidare suspendera ryska medlemmars deltagande och representation.

Många kommuner i Sverige och motsvarigheter i EU inleder eller har sedan krigets utbrott inlett samarbeten med sina motsvarigheter i Ukraina. I Region Gotlands fall ger de mångåriga banden mellan Gammalsvenskby och Gotland en stabil grund för fördjupat samarbete. Merparten av stödet under krigstiden har handlat om att bistå

frivilligkrafter. Parallellt förbereder sig Region Gotland för att ta tillvara möjligheter till lokalt samarbete med Berislav när kriget är över, bland annat inom det projektstöd som ICLD tillhandahåller. Gotlands möjligheter bedöms vara goda för att snabbt kunna göra nytta lokalt i Ukraina tack vare att vi kan bygga vidare på samarbetet med Gammalsvenskby bilateralt. Därtill finns det möjligheter inom ramen för gemensamma insatser inom exempelvis UBC-nätverket.

Förvaltningen är aktiv i att använda EU-finansierade projektmedel för att genomföra den regionala utvecklingsstrategin Vårt Gotland 2040. I synnerhet har förvaltningen varit framgångsrik inom området energiomställning under 2024. De projekt som drivs stärker även Region Gotlands renommé som en trovärdig och kompetent samarbetspartner i EU.

Samarbetet med Bornholm och Åland som undertecknades 2023, heter nu Baltic Energy Islands Connect – BEIC, har nu en fjärde medlem i form av Ösel. Kunskapsutbytet har fortsatt att stärkas under 2024, även om det visat sig svårare än förmodat att finna stabil finansiering för att genomdriva praktiska satsningar tillsammans. Likväl visade EUSBSR 2024 i Visby på potentialen i att underbygga Gotlands position som en strategisk föregångare i energiomställningen i Östersjöregionen genom mer samarbete. Ett tema på konferensen var energi och säkerhet. Det geopolitiska läget påverkar alla former av samarbeten och aktualiserar behovet av mer samarbete, inte minst inom energisuveränitet och energisäkerhet som en del av den gröna omställningen.

Marknadsvärdet av Gotlands internationella synlighet stärks genom förvaltningens arbete med internationella pressbesök som sträcker sig utanför högsäsongen. För måluppfyllelsen ger avdelningen prioritet åt utpekade utländska marknader i enlighet med besöksnärringsstrategin, där innehållet i pressbesöken även omfattar mat- och livsmedel och omställning och därtill en ambition med ett hela Gotland perspektiv. Kampanjen Gotlands fulaste gräsmatta har till en liten budgetkostnad överträffat all annan spridning mot en internationell publik av varumärket Gotland som någonsin gjorts i marknadsföringssammanhang. Kampanjen har adderat mervärden till Gotlands varumärke och positionerat Gotland som en hållbar plats att bo, verka och besöka.

Internationella utbyten genom OECD, EU:s institutioner och medlemskapen i de internationella nätverken stärker förvaltningens kunskaper, omvärldsbevakning och konkurrenskraft om extern finansiering från EU:s sektorsprogram och nationella utlysningar. Utbytena ger tillgång till kvalificerad analys, påverkansmöjligheter inom EU, omvärldsbevakning som utgår från Gotlands intressen, information om utlysningar, erfarenheter från andra öar och kustregioner, ökad medvetenhet om goda internationella exempel kring de styrkeområden vi arbetar med, såsom kulturarv, hållbar samhällsplanering, hållbar besöksnäring, mat- och livsmedel och energiomställning. Det är även ett sätt att ta del av aktuella och relevanta forskningsrön. Därutöver bidrar det till att vidareutveckla arbetet med smart specialisering och strategiska handlingsplaner för våra regionala styrkeområden. Sammantaget stärker det förvaltningens kapacitet i att bistå gotländska utvecklingsaktörers ambitioner avseende samverkan och finansiering.

Samtantaget bidrar förvaltningens insatser till regionfullmäktiges prioriteringar, då främst med bäring på:

- en skyndsam energi- och klimatomställning;
- ett hållbart växande Gotland och;
- hälsofrämjande arbete och utveckla tidiga förebyggande insatser

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Elin Lydahl
Bitr förvaltningschef